

Інноваційна діяльність промислових підприємств у 2013 році

У 2013р. інноваційною діяльністю у промисловості займалися 1715 підприємств, або 16,8% обстежених промислових підприємств (у 2012р. – 1758 підприємств, або 17,4%).

Серед регіонів більшою за середню в Україні частка інноваційно активних підприємств була в Запорізькій (28,8%), Миколаївській (24,9%), Херсонській (23,6%), Харківській (23,2%), Івано-франківській (21,4%), Чернігівській (20,7%), Вінницькій (19,4), Кіровоградській (18,3), Хмельницькій (18,2) областях, а також у м.Києві (25,6%).

Інноваційна діяльність промислових підприємств у 2013 році за регіонами

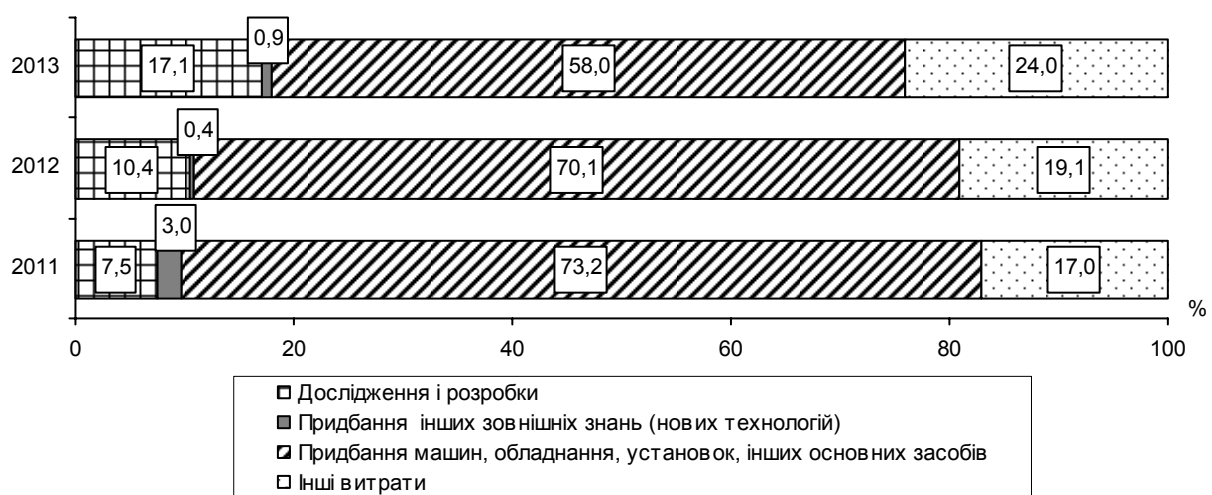
	Кількість інноваційно активних підприємств, од	Частка іннова- ційно активних підприємств у загальній кіль- кості промис- лових підпри- ємств, %	Обсяг витрат на інноваційну діяльність, млн.грн.	Обсяг реалізованої інноваційної продукції, млн.грн.	Частка реалі- зованої інно- ваційної про- дукції у загал- ьному обсязі промислової продукції, %
Україна	1715	16,8	9562,6	35891,6	3,3
Автономна					
Республіка Крим	50	15,2	526,0	721,1	3,3
Вінницька	55	19,4	694,9	498,5	2,3
Волинська	23	10,5	196,3	287,0	3,0
Дніпропетровська	84	11,9	1057,8	3813,0	1,9
Донецька	85	10,5	930,7	6130,8	3,0
Житомирська	57	17,5	73,1	829,3	5,5
Закарпатська	15	6,9	25,0	1363,9	15,5
Запорізька	115	28,8	298,7	1671,1	2,3
Івано-Франківська	87	21,4	488,6	881,6	4,3
Київська	68	13,5	104,4	831,4	2,4
Кіровоградська	46	18,3	114,8	803,9	6,4
Луганська	61	11,2	372,5	1416,9	2,1
Львівська	116	16,6	257,1	849,5	3,0
Миколаївська	81	24,9	716,4	639,2	3,0
Одеська	69	17,6	91,0	916,8	3,6
Полтавська	33	8,1	212,2	3999,6	6,5
Рівненська	39	14,9	21,1	111,9	0,8
Сумська	32	14,0	281,8	2328,8	10,4
Тернопільська	36	17,1	24,2	155,5	2,6
Харківська	182	23,2	642,3	2972,3	4,8
Херсонська	48	23,6	161,4	406,3	4,0
Хмельницька	58	18,2	113,1	263,2	1,6
Черкаська	47	15,0	28,6	566,9	2,0
Чернівецька	30	16,5	51,3	99,9	2,6
Чернігівська	45	20,7	134,1	147,9	1,1

Продовження					
	Кількість інноваційно активних підприємств, од	Частка інноваційно активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств, %	Обсяг витрат на інноваційну діяльність, млн.грн.	Обсяг реалізованої інноваційної продукції, млн.грн.	Частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції, %
м.Київ	142	25,6	1921,4	3178,4	4,4
м.Севастополь	11	11,3	23,8	7,1	0,2

У розрізі видів економічної діяльності слід відзначити підприємства з виробництва тютюнових виробів (42,9%), основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів хімічної та нафтохімічної промисловості (41,0%), інших транспортних засобів (39,1%), комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (35,7%), електричного устаткування (28,5%).

На технологічні інновації 1337 підприємств витратили 9,6 млрд.грн. (у 2012р. – 1362 підприємства і 11,5 млрд.грн.). Найбільше коштів витрачено підприємствами м.Києва (20,1% загального обсягу витрат), Дніпропетровської (11,1%), Донецької (9,7%) Миколаївської (7,5%), Вінницької (7,3%) та Харківської (6,7%) областей; серед видів економічної діяльності – підприємствами машинобудування (37,5%), половину яких – підприємствами з виробництва автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів; підприємствами з виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (17,8%), металургійного виробництва, виробництва готових металевих виробів (11,4%), добувної промисловості і розроблення кар'єрів (7,8%).

Розподіл обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності, %

У 2013р. частка витрат на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення порівняно з 2012р. скоротилася з 70,1% до 58,0%, в той час як витрати на науково-дослідні розробки (далі – НДР) та інші витрати, в числі яких витрати на навчання та підготовку персоналу для роз-

робки та запровадження нових або значно вдосконалених продуктів та процесів, діяльність щодо ринкового запровадження інновацій та інші роботи, пов'язані зі створенням та впровадженням інновацій, зросли відповідно до 17,1% і 24,0%. Частка витрат на придбання інших зовнішніх знань (нових технологій) залишається досить низькою (0,9%).

Розподіл обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами, %

Основним джерелом фінансування інноваційної діяльності залишаються власні кошти підприємств, частка яких у 2012р. значно зросла і становила 72,9% загального обсягу витрат. Фінансову підтримку держави отримали 10 підприємств із держбюджету і 24 з місцевих бюджетів, загальна частка яких становила – 1,9% (2,2%). По 12 підприємств отримали кошти вітчизняних та іноземних інвесторів, їхня частка становила 1,3% і 13,1% відповідно (1,3% і 8,7%); 55 підприємств скористалося кредитними коштами, частка яких значно скоротилася і склала 6,6% (21,0%),

Кількість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю

	2011р.	2012р.	2013р.
Усього	1679	1758	1715
з них			
мали витрати на інноваційну діяльність	1348	1362	1337
впроваджували інновації	1327	1371	1312
з них			
впроваджували інноваційні види продукції	731	704	683
впроваджували нові технологічні процеси	605	598	665
реалізовували інноваційну продукцію, що заново впроваджена або зазнала технологічних змін протягом останніх трьох років	1043	1037	1031

У 2013р. понад три чверті інноваційно активних промислових підприємств займалися впровадженням інновацій (або 12,9% обстежених промислових) – це на 4,3% менше, ніж у 2012р. Серед регіонів чільне місце належить Харківській, Львівській, Донецькій областям та м.Києву; за ви-

дами економічної діяльності – підприємствам машинобудування (338 підприємств), з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів (321), з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (131), металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (113).

**Кількість підприємств, що впроваджували інновації у 2013 році,
за типами інновацій та регіонами**

	Усього	У т.ч. впроваджували			
		інноваційну продукцію	інноваційні процеси	організаційні інновації	маркетингові інновації
Україна	1312	683	665	125	155
Автономна					
Республіка Крим	27	18	20	2	4
Вінницька	43	25	19	2	3
Волинська	22	7	13	1	–
Дніпропетровська	55	38	24	2	4
Донецька	83	40	45	6	6
Житомирська	56	12	34	3	7
Закарпатська	12	6	5	–	1
Запорізька	72	44	35	14	17
Івано-Франківська	69	39	19	9	15
Київська	49	29	23	2	3
Кіровоградська	33	22	19	7	3
Луганська	54	23	33	6	1
Львівська	84	47	42	4	11
Миколаївська	38	25	14	5	9
Одеська	44	23	18	4	7
Полтавська	28	16	9	1	4
Рівненська	35	12	18	2	–
Сумська	30	19	11	4	1
Тернопільська	25	17	15	1	4
Харківська	168	60	139	19	20
Херсонська	27	23	10	1	2
Хмельницька	57	16	21	1	3
Черкаська	46	18	11	–	1
Чернівецька	15	10	7	4	5
Чернігівська	26	15	9	3	2
м.Київ	109	74	51	21	21
м.Севастополь	5	5	1	1	1

Інноваційні види продукції впроваджували 683 підприємства, кількість яких становила 3138 найменувань, з них 809 – нові види машин, устаткування, прилади, апарати тощо. Нову виключно для ринку продукцію впровадили 171 підприємство кількістю 640 найменувань.

Інноваційні процеси у звітному періоді впровадили 665 підприємств,

з яких 557 – упровадили нові або вдосконалені методи обробки та виробництва продукції (технологічні процеси). Їхня кількість становила 1576 процесів, у т.ч. маловідходних, ресурсозберігаючих – 502.

Організаційні інновації здійснювали 125 підприємств. Нові маркетингові концепції (стратегії) у звітному періоді запровадили 155 підприємств.

У 2013р. 1031 підприємств реалізувало інноваційної продукції на 35,9 млрд.грн., або 3,3% загального обсягу реалізованої промислової продукції (у 2012р. відповідно 36,2 млрд.грн. та 3,3%). Вищою за середню по Україні частка реалізованої інноваційної продукції серед регіонів була в Закарпатській, Сумській, Полтавській, Кіровоградській, Житомирській, Харківській, Івано-Франківській, Херсонській, Одеській областях та у м.Києві. У розрізі видів економічної діяльності – на підприємствах машинобудування (12,6%), з виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (8,1%), оброблення деревини та виробництва виробів з деревини та інших матеріалів, крім меблів, (7,3%), коксу та продуктів нафтоперероблення (5,8%), хімічних речовин і хімічної продукції (4,3%).

Реалізацію продукції за межі України здійснювали 344 підприємства, обсяг якої склав 44,7% від загального обсягу реалізованої інноваційної продукції, у т.ч. в країни СНД – 25,3%.

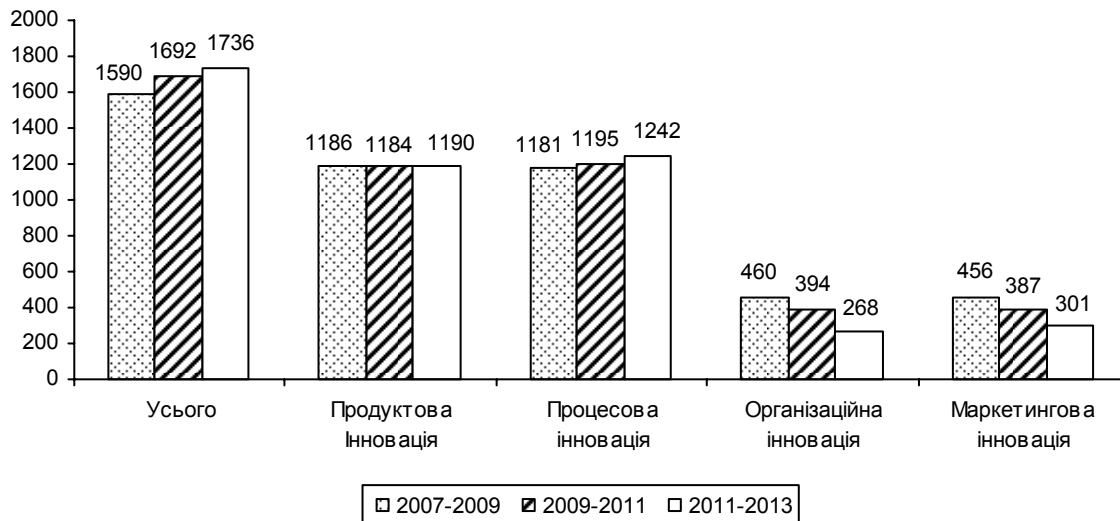
Майже кожне четверте підприємство реалізовувало продукцію, що була новою для ринку. Обсяг такої продукції становив 12,4 млрд.грн., 53% якої 102 підприємства поставили на експорт. При цьому більшість підприємств у 2013р. (86%) реалізовували продукцію, яка була новою виключно для підприємства. Її обсяг становив 23,5 млрд.грн., 40,4% якої 271 підприємство реалізувало за межі України.

З метою здійснення нововведень 193 підприємства придбали 651 нову технологію, з яких 139 за межами України (у 2012р. – 739 і 168 технологій). Із загальної кількості технологій 350 придбано з устаткуванням, з яких 91 за межами України; 180 – як результат досліджень і розробок (20); 58 – за договорами на придбання прав на патенти, ліцензіями на використання винаходів, промислових зразків, корисних моделей (16); 37 – за угодами на придбання технологій та ноу-хау (7); 6 – разом з цілеспрямованим прийомом на роботу кваліфікованих фахівців (1).

Упродовж 2011–2013рр. інноваційною діяльністю в промисловості займалося 2381 підприємство, або 23,4% обстежених (протягом 2009–2011рр. – 2181 підприємство і 21,1%). Машини й обладнання придбали 1879 підприємств (1682), навчанням та підготовкою персоналу для розробки та впровадження нових або суттєво вдосконалених продуктів та процесів займалися 582 підприємства (492); витратили кошти на внутрішні НДР – 356 (375) та НДР, виконані іншими підприємствами (зовнішні), – 213 (224); придбали зовнішні знання – 186 (191); діяльністю щодо ринкового

запровадження інновацій займались 184 підприємства (212); іншими видами діяльності для запровадження нових або суттєво вдосконалених продуктів та процесів займались 362 підприємства (399).

Розподіл кількості промислових підприємств, що впроваджували інновації протягом трьох років, за типами інновацій
(відповідно до міжнародних рекомендацій), одиниць

Упровадженням інновацій у цей період займалось 1736 підприємств (17,0% серед обстежених промислових і 72,9% серед інноваційно активних підприємств протягом останніх трьох років).

Інноваційну продукцію запровадили 1190 підприємств, з яких 296 – нову для ринку і 1031 – нову лише для підприємства; інноваційні процеси впровадили 1242 підприємства, з яких 1085 – нові або вдосконалені методи обробки чи виробництва продукції, 199 – нові або вдосконалені методи логістики, доставки чи розповсюдження продукції та 323 – нову або вдосконалену діяльність із підтримки процесів, зокрема системи матеріального обслуговування, операцій щодо закупівель, обліку та розрахунків; з метою задоволення потреб споживачів, а також збільшення обсягів продажу 301 підприємство упровадило маркетингові інновації; 268 підприємств підвищували ефективність своєї діяльності шляхом упровадження організаційних інновацій.

Виконавець: Білоконь О.І.

тел.: 287-65-49